

# ZIA DÜNYAYI SILİYOR



BREE  
BARTON

GENÇ  
T  
TİMAS



Her sözlüğün sırları vardır.

Sırların sözcüklerden oluştuğu düşünülürse umulmadık bir şey değil bu.

Sözlükler ağırdır, ipek kumaş gibi incecik sayfaları tarih doludur. Onlar ışığı ve karanlığı, pırlıtyı ve gölgeyi saklarlar içlerinde. Her sözcük, yıllar boyunca farklı ellerce birbirine dikilen fikirlerden oluşan yamalı bir örtü gibidir. Yeterince sözcüğü bir araya getirirsek gördüğümüz, hissettiğimiz, acısını çektiğimiz her şeyi elimizde tutabiliriz.

Bazen bir sözlüğün üzerindeki yükü bir tutam sihirle, biraz haylazlıkla azaltmak istemesi şaşırtıcı mıdır sizce?

Bir sözcüğün okunuşunun yok olması?

Bir tanımın silinmesi?

Bir sözcüğün kaybolması?

Ben böyle bir sözlük tanıyorum. Varlığı neredeyse unutulmuş, gümüş renkli parlak örümcek ağlarıyla kaplı bir tavan arasında, sır tutmanın ne demek olduğunu bilen bir kızı bekliyor.

Böyle bir kızı da tanıyorum.

**z |'ze|**

**isim**

1 alfabenin son harfi.

2 bilinmeyen, gizemli bir kişiyi ya da şeyi ifade eden harf:  
*Sözlük, X'ten Y'ye ve Z'ye aktarılan bir aile yadigânydı.*

3 Şaşırtıcı hikâyemizin başkahramanı, Zia Angelis'in takma adı.

Kantine gitmeye cesaret edemediğim günlerde öğle yemeğimi kızlar tuvaletinde yerim. Kulağa geldiği kadar kötü değil aslında. Yere oturuyorsunuz, klozetten uzaklaşıyorsunuz, tuvaletteki yumuşak, beyaz rulo kâğıt sayesinde istediğiniz kadar peçeteniz oluyor.

Bugün kızlar tuvaletinin en uçtaki kabininde marşmelov kremalı sandviçimi yerken birilerinin sesini duydum.

Midem kasıldı. Bu tuvaleti daha تنها olduğu için tercih ediyorum. Hiç kimsenin kantinde, sandalyelerde oturan normal insanlar gibi öğle yemeğini yiyemeyen zavallı bir ucubik olduğumu düşünmesini istemiyorum.

“Okuldan sonra bize gelsene,” dedi tanıdık bir ses. “Birlikte yüzeriz.”

“Sashaların harika bir havuzu var,” dedi diğeri neşeyle.

Sessizce kalktım, gözlüğümü kapıya çarpıp ses çıkarmamaya gayret ederek kapının aralığından dışarı baktım. Kiminle konuşuyorlardı? Aynada kendilerine çekidüzen veren iki kızın yansımasını görüyordum sadece. Sasha kabarık buklelerini düzeltiyor, Jay bir sorun varmış gibi gözlerini kısıp kalın, sarı kaşlarına bakıyordu. Bu yüzleri iyi tanıyorum. Onlar benim en iyi arkadaşlarım.

En azından bir zamanlar öyleydiler.

Geçen yıl, her öğle yemeğinde Sasha Davis ve Jay Peterson’la otururdum. Hangi öğretmenlerin gizlice aşk yaşadıkları hakkında hikâye uydurmaya oynar, birbirimizi kahkahaya boğacak en saçma çift isimlerini bulma yarışına girerdik. Bu işte çok iyiydim. Gerçekten iyiydim ama. Bir keresinde Jay’i o kadar güldürmüştüm ki frambuazlı limonatası burnundan fişkırmıştı.

Sonra Gölgoda çıkıp geldi ve artık gülmeyi bıraktım.

“Yatıya da kalabilirsin,” dedi Sasha bu gizemli kişiye. “Ailen izin verirse.”

“Gelemem,” dedi üçüncü ses. “Annemin doğumu bir hafta gecikti. Evde bana ihtiyacı var.”

Kalbimin atışları birden hızlandı.

Bu gizemli kişi, Alice’ti.

Alice Phan, okula yeni gelen altıncı sınıf öğrencisiydi. Ryden’a gelmeden önce özel bir okula gittiğini duymuştum. Üzeri renkli yamalarla süslü, havalı ceketler giyiyor; gri, kırmızı ve eflatun renkli üç saç bandını bileğinden hiç çıkarmıyordu.

Geçen hafta beden dersinde, yakan top oynarken okulun zorbası, Thom Strong, bir kızın yüzüne top atıp burnunu kanatmıştı. “Bakın!” diye bağırdı. “Ucubenin kanı kırmızıymış!” Alice, Thom’un karşısına dikilip ona mankafalı bir zorba olduğunu söyledi. Sözcüklerle aram çok iyidir ama daha sonra annemin bilgisayarından bu kelimenin ne anlama geldiğine bakmak zorunda kaldım. Mükemmel bir seçim olduğunu düşündüm.

“Ben sadece,” dedi Sasha, “okula yeni geldiğin için bizimle takılmak isteyeceğini düşünmüştüm.”

Alice postasının ucunu hafifçe yere vurdu. “Tabii. Teşekkürler.”

“Annen doğum yaptığında gelmeye ne dersin peki?” dedi Jay.

“Neyse,” dedi Sasha. Ama sesinden biraz alındığı, biraz da öfkelenildiği anlaşılıyordu. “Görüştürüz.”

Dışarı çıkarken kırmızı spor ayakkabıları gıcırdayordu. Jay de taşlarla süslü terlikleriyle onu takip etti.

Lavaboya doğru eğilip rahatça soluğunu bıraktığını görünce Alice’in bir süredir nefesini tuttuğunu anladım. Elini çenesine kadar uzanan siyah saçlarında gezdirdi. Kapının aralığından emin olmak zor olsa da keskin gözleri aynada her zamankinden parlak gözüküyordu.

“Hey, kabinin arkasındaki,” dedi. “Seni görebiliyorum.”

Nefesimi tuttum. Alice Phan benimle konuşuyordu. Daha önce selamlaşmıştık tabii. Hatta bir keresinde biraz abartıp, *n'abersin*, bile demiştim ona. (Ne korkunç!) Ama sözcüklerden oluşan gerçek bir diyalog mu? Bu mümkün değildi.

Sadece kitaplarda okuyabileceğiniz ve işin içinden ya her şeyi berbat ederek ya da alnınızın akıyla çıkacağınız o anlardan biriydi.

Cesaretimi toplayıp derin bir nefes aldım.

“Hayır, görmüyorsun,” dedim.

“Gerçekten görüyorum.”

“Hayalî bir ses duyuyorsun. Şu an kendi kendine konuşuyorsun.”

“Kapıyı açacak mısın artık?”

Saklanmanın anlamı yoktu. Ben titreyen elimi kapının gümüş renkli koluna uzatırken o da diğer taraftan aynı anda elini uzattı. Kapı hızla açıldı.

“Merhaba,” dedi.

“Merhaba.”

Başıyla yemeğimi işaret etti. “Hayal gücümün yemeğini kese kâğıdına koyduğunu bilmiyordum.”

“Hayal güçlerinin de karnı acıktır.”

Alice başını hafifçe eğdi. Dudaklarında belli belirsiz bir gülümsemeyle “Zia’ydı, değil mi?” dedi.

Başımı sallayarak onayladım. Afalladım. Hoşuma da gitti tabii. Adımı biliyordu. İnsanları, sadece onları zaten tanıyorsam güldürebiliyorum. Kalabalıkta dikkat çeken biri değilimdir. Orta boyluyum, iri yarı ya da ufak tefek değilim, kumralım ve kahverengi gözlüyüm. Eskiden “mutlu sayılabilecek” biriyim derdim. Oysa bugünlerde bu pek doğru değil.

“Bana Z diyebilirsin,” dedim. Biraz fazla hızlı konuştum. “Alfa-bedeki son harf gibi yani. Aslında gibi değil, gerçekten de alfabenin

son harfi! İngilizcede yirmi altıncı harf. Aslında ben yarı Yunan'ım ve Yunan alfabesinde yirmi dört harf var..." Artık susmam gerekiyordu.

"Yirmi dört harf yeterli görünüyor," dedi Alice. "Ben de Vietnamlıyım. Bizim alfabemizde yirmi dokuz harf, altı farklı tonlama var. Seninle oturmamın bir sakıncası var mı, Z?"

"Burası bir tuvalet."

"Evet, farkındayım." Alice kantinin olduğu tarafı işaret etti. "Bugün vahşi doğaya girecek gücüm olduğunu sanmıyorum."

Ne demek istediğini gayet iyi anladığım için onu içeri davet ettim.

Biraz sıkışsak da sığmayı başardık. Klozetin iki yanında, onu koruyan sfenksler gibi bir dakika kadar sessizce oturduk. Sandviçimin yarısını vermeyi teklif ettim, *hayır*, dedi. Pembe elmamı uzattım, *evet*, dedi. Alice, elmanın üzerindeki sarı lekeye aldirmeden çürüğün etrafını yedi. Sonra da gümüş renkli çöp kutusunu açıp elmanın çöpünü kutunun içine attı.

"Ucube olduğumu düşünüyor olmalısın," dedim. Benimle aynı anda "Bu çok havalı," dedi.

Sonra burnunu büktü. "Ucube olmanın nesi kötü ki? Sıkıcı biri olmaktansa ucubik olmayı tercih ederim."

Sevinçten içim eriyecek gibi oldu. "Ucubik" benim kullandığım bir sözcüktü ve her nasılsa Alice de onu biliyordu.

Çekingen bir tavırla gözlüğümü çıkarıp gömleğimin koluyla çerçeveyi silmeye başladım. Gözlüğümün koyu renkli çerçevesi parladığı zaman üzerinde minik, sarı güneşler belirir.

Alice içini çekip başını kabinin kapısına dayadı.

"Bana bu hayatta istediğin bir şeyi söyle, Zia. Ama süet botlar, ya da moka kapuçino gibi bir şey olmasın. Tek bir hakkın olsaydı dileğin ne olurdu?"

Söyleyebileceğim şeyler aklımdan geçti. “Dünyadaki açlığın bitmesi” gibi büyük şeylerden başlayıp “*Yumurcak* kahverengi saçlarımın değişmesi” gibi küçük şeyleri düşündüm. Bu sözcük, bir saçta bir arada olmasını asla istemeyeceğiniz iki şeyin, yani *Yunan* ve *kwırıcık* sözcüklerinin birleşimidir.

Dünyadaki açlıktan ya da saçımdan bahsetmedim. “Gölgoda’dan kurtulmak isterdim,” dedim.

Sonra birden ürperdim, ensemdeki tüyler diken diken oldu. Belki de nedeni tuvaletteki havalandırmaydı ya da Alice’in bir yabancı olmasıydı. Daha önce hiç kimsenin yanında bu kelimeyi yüksek sesle söylememiştim. Jay’e söylememiştim. Sasha’ya söylememiştim. Anneme bile söylememiştim.

Gölgoda, içimdeki gölgelerle dolu odaya verdiğim isim. Onu tarif etmek için gerçek bir kelime bulamadım. Bu yüzden yeni bir kelime uydurmak zorunda kaldım. Aslında Gölgoda tam olarak böyle bir yer değil ama böyle hissetmeme neden oluyor. İçimdeki bu odada pencere yok, ışık yok, kapı yok; göğsümün tam ortasında karanlık bir çukur var sadece. Onu açıklamak imkânsız, onun hakkında düşünmek kafa karıştırıcı. Boş bir oda, nasıl olur da böylesine korkuyla, acıyla ve hüznle dolu olabilir ki? İçeride hiç ışık yoksa bu gölgeler nasıl oluşabiliyor?

“Gölgoda,” dedi Alice düşünceli bir şekilde. Uydurduğum kelimenin ne anlama geldiğini sormayacağını fark edince içimden ona sarılmak geldi ama bunu yapmadım.

Bileğindeki üç lastiği çekip bıraktıktan sonra elini sallayıp kabini gösterdi.

“Burası bir sır olduğu için havalı. Sır, sana yakışıyor. Yine de doğrusunu söylemek gerekirse biraz şey gibi kokuyor...”

“Marşmelov,” dedim. “Kesinlikle marşmelov.”

Yan yan baktı baktı bana. Sonra ikimiz de aynı anda gülmeye başladık.



**yiayia** |'ya-ya|

**isim**

1 Yunanca büyükanne, anneanne.

2 evinin tavan arası sırlarla dolu, beyaz saçlı, huysuz, yaşlı bir kadın için kullanılan sevgi sözcüğü: *Yiayianın geldiği gün her şey ters gitti.*

Annem beni okuldan almakta yine gecikti. Özel buluşma yerimizde, yani futbol sahasının uzak bir köşesinde durdum. Annem –onun deyimiyle– velilerin yavaş yavaş damladığı trafikte, yani sıra sıra dizilen arabaların arasında sıkışmasın diye orada bekliyordum.

Annem, öğleden sonraları Tatlı Patates adlı bir restoranda çalışıyor, sabahları da dans dersi veriyor. Sınıfların pek kaliteli olmadığını, varlıklı kadınların pembe yoga taytlarını giyip “hayatı dolu dolu yaşamak” gibi şeylerden bahsettiği aerobik sınıflarına benzediğini söylüyor. Annem eskiden çok iyi bir dansçıymış. Kırmızı dansçı mayosuyla çekilmiş bir resmini görmüştüm. O fotoğrafta parlak, kırmızı bir kurdeleye benziyordu. Ama bir şeyi para için yapmaya başladığında onu eğlenmek için yapamazsın, diyor.

Tatlı Patates’teki işi uzadığı zaman ona kızmamaya çalışıyorum. Annem, bahşişler iyi olmasına rağmen eve karanlıkta dönmek için akşam vardiyasını bıraktı. Gölgede, geceleri daha kötü oluyor.

Gözlerim Brownie adını verdiğimiz külüstür, eski arabamızı ararken köşede bir kamyonet durdu. Gelenin –bizim gibi yavaş yavaş damlayan trafikten kaçan– başka bir veli olduğunu düşündüm.

Sonra pencere açıldı.

“Hey Z!” diye bağırdı annem. “Yeni, güzel arabamıza bak!”

Gözlerimi kırtım. Sonra bir kez daha kırtım.

“Beğendin mi?” dedi. “Kamyonet, kamyonet, güzel kamyonet!”

Annem neşeli görünmeye çalışıyordu ama alnı, gergin olduğu zamanlardaki gibi kırışmıştı. Atkuyruğu yaptığı kalın, siyah saçlarından çıkan tutamlar yüzüne düşüyordu. Yunanlara özgü saçlar

dalgalı oldukları sürece kontrolden çıkmak zorunda değil. Annem bunun bir ispatı. *Yungalı* bir saç *Yunırcak* bir saç tercih ederim.

“Neden bir kamyonetle geldin?” dedim. “Taşınıyor muyuz?”

“Yo yo. Biz bir yere gitmiyoruz. Ama yiayia—” Sözünü yarıda kesti.

Yiayia benim aksi, Yunan anneannem. Şekersiz, bayat baklava gibidir. Yani kıtır kıtır, kolayca ufalanır ve pek tatlı değildir.

“Tahlillerle ilgili bir şey mi?” Geçen hafta annem, doktorların yiayiaya bazı testler yaptığını, anneannemin pek iyi notlar almadığını söylemişti.

“Evet. Öyle denebilir,” dedi annem içini çekerek. “Hadi atla bakalım, güneş kız. Her şeyi anlatacağım.”

Kamyonete atladım, gözlüğümü düzelttim ve gıcırdayan koltuğa oturdum.

Annem, kendimi bildim bileli bana güneş kız der. “Yanımda olmasan bile,” der “hayatıma ışık saçıyorsun.” Ben küçükken bu doğruydu, bana şöyle bir dokunacak olsanız etrafı ışığa boğardım. Ama Gölgede geldiğinde sanki biri, içimdeki elektrik anahtarına bastı ve aydınlık olan her şey karardı.

Annem bir sorun olduğunun farkında ama bu sorunun ne kadar *büyük* olduğunu bilmiyor. Bu, biraz doğru kelimeleri bulamadığım, biraz da bu konudan bahsetmekten korktuğum için oluyor. Annem son günlerde çok endişeli ya da yorgun veya hem endişeli hem de yorgun. Bütün gün çalışmaktan ayakları ve sırtı ağrıyor. Ona gölgelerle dolu odadan bahsedersen onun güneş kızı olamam ve annemin şu sıralar güneş ışığına her zamankinden daha çok ihtiyacı var.

Bu yüzden ona tuvalette Alice’e söylediğim şeyleri söylemedim. Gülümseyip her zamankinden daha fazla ışık saçmaya çalıştım.

“Lafı uzatmadan doğrudan söyleyeceğim,” dedi annem. “Yıyaya bizim eve taşınıyor.”

Dilim tutuldu.

“Ne? Neden?”

“Sadece bir süreliğine,” dedi ama bunun sonsuza kadar sürebileceği hissine kapıldım.

“Kendi evi ne olacak?”

“Doktor, evde yalnız kalmasının güvenli olmadığını söyledi. Merdivenler bile tek başına kazaya davetiye çıkarıyor. Bu yüzden ev bir süreliğine, yani biz ne yapacağımıza karar verene kadar boşaltılacak.”

“Nerede uyuyacak peki?” diye sordum ama aslında bu sorunun cevabını gayet iyi biliyordum. Annemle ben 1 + 1 –yani bir yatak odası ve bir banyosu olan– bir evde yaşıyoruz çünkü 2 + 2 evler çok pahalı. Aslında annemle aynı odada kalmaktan rahatsız olmuyorum. Yanımda olduğunu bilince daha kolay uyuyorum.

“Anneannen benim yatağında yatacak,” dedi. Böyle söyleyeceğini zaten biliyordum. “Ben de koltukta yatacağım.”

Üzerime kaynar sular boşaldı. Annemin artık oda arkadaşım olmaması gerçekten korkunçtu.

“Güneş kızım benim,” dedi ve koltuğundan uzanıp hafifçe dizimi sıktı. “Bir ateş böceğine ne dersin?”

Annemle kullandığımız gizli bir parola var. Hani şu casusluk filmlerinde olduğu gibi. Anneme *ateş böceği* dersem bana restoranda karşılaştığı komik bir olayı anlatmasını, sınıftaki pembe taytlı kadınlardan birinin taklidini yapmasını ya da bana sarılıp beni ne kadar sevdiğini söylemesini istediğimi anlar.

Etrafımda benim yaşında çocuklar olduğunda ondan asla ateş böceği istemem. Boya kalemi yiyip anasınınına dönmek gibi bir şey

bu. Ama evde annemle yalnızken Gölgoda göğsüme vurduğunda ne yapabilirim ki?

“Evet, lütfen.”

“Bugün restoranda...” dedi. “Yaşlı bir çiftin üzerine içeceklerle dolu tepsiyi döktüm. İki kahve ve iki buzlu su. Hem sıcak hem soğuk. Tepside bir de hardal dolu bir kâse vardı! Elimden kaydı ve adamın hâkî renkli, güzel pantolonuna devrildi. Hoop!”

Güldüm. Annem her zaman birilerinin üzerine bir şeyler döker ya da özel yeteneği sayesinde şişelerin kapaklarını açarken içindekini etrafa sıçratır. Ama müşteriler onu seviyor. Yine de annem müşterilere bir şişe şarap hediye ettiği için bir gün patronlarının sabrının taşacağından korkuyor.

Aklıma gelen bir şey beni korkuttu. Annem de bana ateş böceği vermekten yorulur mu acaba? Bir şey daha var. Sabrını yitiren birinin onu bir daha bulamadığı oluyor mu?

Kahkaham, küçük, yeşil bir üzüm gibi boğazıma takıldı.

“Keşke seni neyin korkuttuğunu bilebilsem, Z,” dedi annem nazikçe. Benimle değil de kendi kendine konuşuyormuş gibiydi.

Keşke ben de bilseydim. Anneme Gölgoda’dan bahsetmeyi, içimde olanları tarif edecek ve onun da anlamasını sağlayacak daha iyi bir sözcük bulmayı çok isterdim. Bir şeylere isim vermeyi hep sevmişimdir. Tıpkı Jay’e onuncu doğum gününde göbekli bir domuz hediye ettiklerinde yaptığım gibi. Ona Hamlet adını vermesini önermiştim. Sasha’yla ben harika bir fikir olduğumu düşünmüştük.

Jay bizimle aynı fikirde değildi.

İsimler bir şeyi sahiplenmemizi kolaylaştırır. Hayvanlara isim verdiğimizde onlar artık ailemizin bir parçası olur. Duygulara isim veririz çünkü bu, onları sahiplenmemizi kolaylaştırır. Peki aradığın

isim yoksa? O zaman bir isim uydurursun. Var olan iki kelimeyi birleřtirir ya da öylece kafandan uydurursun. Ben hep yeni sözcükler uydururum. Bu benim süper gücüm gibi bir şey.

Gölgoda sağ olsun, bu süper gücüm artık yok oluyor sanki.

“Her şey yoluna girecek, güneş kız,” dedi annem otoparka girerken. “Seni yıldızlar kadar seviyorum.”

Gülümsedim çünkü annem için güneş kız olmayı çok istiyordum. Ama bazen Gölgoda, evren kadar olmasa da dünya kadar büyük görünüyor gözüme. Beni bir lokmada yutabilirmiş gibi geliyor.

Ya Gölgoda, annemin sevgisini, yıldızları tek tek yutan bir kara delik gibi yutarsa? Ya ben taşınamayacak kadar ağır bir yük olursam? Annem yeteri kadar sorunla mücadele ediyor zaten. İki işte çalışıyor, faturaları ödüyor, şimdi yiayıyla da ilgilenecek. Bir de işe yaramaz bir kızı olmasına gerek yok.

Kendimi iyileştirirsem annemin böyle bir şey yapmasına gerek kalmaz. İçimde neler olup bittiğini anlamak için sözlüklerde var olan gerçek kelimelere defalarca baktım. Ona bir isim verirsem bu duyguya sahip olacağımı ve bu şekilde ondan kurtulmanın bir yolunu bulacağımı düşünmeden edemiyorum.

Aslında onu tarif etmek için doğru kelimeyi bulup bulmamam çok önemli değil. Gölgoda'nın gerçek adını bilmiyorum.

Ama Gölgoda benim adımlı biliyor.

**xenium |zini'yım|**

**isim**

I bir misafirden ya da yabancidan gelen hediye: *Xenium, onu kendine verdiğinde de hediye sayılır mı?*

*Xenos*, Yunancada “yabancı, misafir” anlamına gelir. Antik Yunan'daki en meşhur *xenium* bir Truva atıdır. Bu at, olduğundan farklı görünen bir hediyedir. Günümüzde Truva atı, masum görünen fakat sizi mahvedebilecek herhangi bir hediye anlamına gelir. Doğum gününde hediye edilmesi önerilmez.

Anneannem ilk başlarda hoş biriydi.

*Hadi sana bir kurabiye yapayım* diyen türdeki anneannelerden biri gibi değildi tabii ama kolayca kırılan baklavalara gibi de değildi. Annem beni işe götüremediği zamanlarda ona bırakırdı.

Yiayia, bir masal kitabından çıkmış gibi görünen muhteşem bir cadı evinde yaşıyordu. Üst kattaki odalarında, sabahlık giymiş bir hayaletin dolaştığını gayet iyi bildiğiniz türde evlerden biriydi. Evde camın altına konup çerçeveletilmiş ürkütücü oyuncak bebek elbiseleri, kapısı kilitli ve girilmesi yasak iki gizemli oda ve kıvrılarak ikinci kata çıkan dev bir merdiven vardı.

Bu merdiveni fotoğraflardan dolayı severdim. Merdivenin yanındaki duvarda onlarca resim vardı. Bazıları Yunanistan'da, bazıları yiayia Amerika'ya geldikten sonra çekilmiş resimlerdi. Bu resimler hakkında hiç konuşmazdı. Onlar öylece oradaydı. Nazik bakışlı, fırça bıyıklı bir adamın resminin önünde dururdum hep. "Pappoulis," demişti annem. "Deden. Sen doğmadan önce öldü." Sözcükler ağır gelmişti, daha fazlasını sormamam gerektiğini biliyordum.

Ama en sevdiğim fotoğraflar annemin fotoğraflarıydı. Yiayia, bir yığın fotoğrafını çekmişti. Belki de nedeni annemin de benim gibi tek çocuk olmasıdır. Bu fotoğraflar, duvara kronolojik bir sırayla asılmıştı. Yani basamakları çıktıkça annemin büyüdüğünü görüyordum. İlk basamakta annem dişleri olmayan bir bebektir, ikinci basamakta önde iki dişi olan bir bebek, üçüncü basamakta yüzünde büyük bir gülücük olan bir çocuk, dördüncü basamakta öndeki dişleri dökülmüş bir çocuk. Böyle devam ediyordu.

Annemi ilk kez dansçı mayosuyla gördüğüm yer de bu duvardı. Bu fotoğraf ben doğmadan kısa bir süre önce çekilmişti.



Duvarda benim bebeklik resimlerim de vardı ama pek fazla değillerdi. Bu fotoğraflara bakınca annemin bana neden güneş kız dediğini anlıyordum. Çok mutlu, küçük, tombul bir çocuktum.

Bir gün yayıayı ziyarete gitmişim. Oturma odasını bir katedrale çeviren vitray camlı çatı penceresine yağmur damlaları vuruyordu. Anneannem elini uzattı.

“Hadi, gel, Zioula mou,” dedi. *Benim küçük Zia'm.* “Éla. Görmeye hazırsın artık.”

Beni üst kata çıkardı. Uzun, dar koridorda ilerlerken birden durdu. Tavandan beyaz bir ip sarkıyordu. Onu tutup çekti.

Korkuyla iç çektim. Bir ağza benzeyen bir kapı açıldı ve dile benzeyen tozlu bir merdiven aşağı indi.

“Korkma,” dedi yayıya merdiveni indirirken. “Burası benim ellerimle yaptığım şeyleri sakladığım çatı katı.”

“Senin çatkatın,” dedim. Küçükken de kelimeleri birbirine ekleyip yeni kelimeler uydurmayı çok severdim. İki kısa adamı birleştirip uzun bir adam yapmak gibi. Sözlükte *portmanto* yazıyordu ama ben şortmanto demeyi tercih ediyordum.

“Evet,” dedi yayıya başını sallayarak. “Benim gibi eski Yunan kalıntılarını sakladığım çatkat.”

Çatkat muhteşemdi. Örümcek ağlarıyla kaplı raflara yığılmış onlarca kutunun içinde eski kitaplar, pırl pırl antik mücevherler ve yayıanın yıllarca biriktirdiği ufak tefek, renkli eşyalar vardı. Küçükken en yakın arkadaşına ait olduğunu söylediği madalyonu, benimki gibi Yunırcık saçları olan uzak teyzelerinin ve dayılarının fotoğraflarını, ailemizin köpeği Cacık'ın karakalemle yapılmış bir resmini gösterdi.

Alt kattaki süs eşyalarına dokunduğumda bana kızan anneannem, buradaki değerli, ufak tefek eşyalara dokunmama sesini çıkarmıyordu.

“Bu eşyaların çoğu anılarla dolu,” dedi.

Yiaya o güne kadar geçmişi hakkında hiç konuşmamıştı. Yerde oturup anılarından bahsederken çok daha genç görünüyor, pek aksi davranmıyordu. Çatı katının gıcırdayan parkelerinde diz çöküp bir farenin peyniri kemirmesi gibi anneannemin anılarını incelemeye başladım.

Kitaplar her zamanki gibi beni çağırıyordu. Rafların yanına çömeldim ve parmaklarımı heyecanla kitapların çatlayan sırtlarında gezdirdim.

“Bu kitapları nereden aldın?”

“Bazı hediyeler bize verilir,” dedi yiaya ciddiyle. “Bazı hediyeleri ise almamız gerekir.”

Ne demek istediğini anlamamıştım. Sormak için döndüğüm anda kalakaldım.

Çatkatın diğer ucunda yüzlerce parlak mavi göz bana bakıyordu. Hem de göz kırpmadan.

“*Matákia*,” dedi yiaya. “*Matákia* bizi *mátiasmaya* karşı koruyan bir tılsımdır. Nazarlık.”

Biraz yaklaşınca gördüğüm nesnelere göz şeklinde boyanmış cam kolyeler olduğunu fark ettim. Ama içlerinde üç çember yerine dört çember vardı. En dışarıdaki çember, elektrik mavisiydi. Sonra soluk mavi bir çember, sonra beyaz bir çember ve en sonunda siyah bir göz bebeği vardı. Her kolye, ince gümüş bir zincire asılıydı.

“*Mátiasma* kötü şans getirir,” dedi anneannem. “Bu kötü şans küçük de olabilir büyük de. Belki başın ağrır. Belki kocanı bir trafik kazasında kaybedersin.”

O zaman altı yaşındaydım. Kocam ya da arabam yoktu.

“Yani nazarlığı, nazardan korunmak için mi takıyorsun?”

Yiayia sorgulanmaktan hoşlanmamış gibi bir kaşını çattı. “Nasıl deniyordu? *Ateşle ateş kullanarak savaşırsın*. Ailemiz nenelerce savaştı.”

Kahverengi gözlerimi mavi nazar boncuklarına dikerek çatkata onların gözünden bakmaya çalıştım. Kaç tane aile yadigârını koruyorlardı? Bu kutularda açığa çıkarmamı bekleyen kaç sır saklıydı?

O günden sonra, anneanneme her gidişimizde çatkata çıkmak için yalvardım. Bu bana biraz heyecan veriyor, biraz da tehlikeli geliyordu. O zamanlar korkusuzdum.

Ama anneannem bir daha ilk ziyaretimde yaptığı gibi bana hikâye anlatmadı. Bütün hikâyelerini o yağmurlu öğle vaktinde tüketti miydi sanki. Pappoúli hakkında da bir daha konuşmadı. Bir kez bile. Büyükbabamın bıyıklı fotoğrafının merdivenin duvarından kaldırıldığı günü de hatırlıyorum hâlâ. Büyükbabamın fotoğrafının tavan arasında, Cacık’ın fotoğrafının yanında olduğunu sanmıştım ama orada da onu bulamadım.

Yiayia yıllar geçtikçe o kapıyı daha az açtı. Bazen dizlerinin ağrıdığını söylüyor, bazen Yunanca bir şeyler mırıldanıyor, bazen sessizleşip uzaklara dalıyordu.

“Ben çok yaşıyım, Zioula mou,” diyordu.

Sonra bir gün her şeyin sonu geldi.



On yaşındaydım. Yiayia kesin bir dille yasaklamış olsa da çatkata tek başıma çıkacak kadar büyümüştüm. O sabah, sallanan mor desenli sandalyesinde hafifçe horlayarak kestiriyordu. Anneannem ne zaman horlarsa burnunda bir kedi yavrusu varmış gibi gelir bana.

Sessizce yukarı çıktım, kapıyı açıp merdiveni indirdim.

İlk olarak eşyaların yokluğunu fark ettim. Rafların çoğu boştu. Ufak tefek eşyalar, fotoğraflar, incik boncuk yoktu. İçime bir hü- zün çöktü. Anneannemin onca eşyası neden yok olmuştu? Yiayia onlardan kurtulmuş muydu yoksa?

O sırada sarı bir pırlıltı ilişti gözüme.

Kitaplardan biri bu temizlikten kaçabilmişti.

Kitabın yarısı, boş bir kutunun altından görünüyordu. Ke- narları simli, sayfaları soluk mavi renkli, büyük bir kitaptı. En az yüz yıllık olmalıydı. Tavan arasına geliş gidişlerimde onu hiç fark etmemiştim.

Üzerindeki tozu üfleyip kapağa kıvrık, altın harflerle yazılmış yazıları okudum.

### *C. SCURO*

#### *SÖZLÜĞÜ*

#### *13. BASKI*

Parmaklarımı kitabın kenarındaki yarım ay şekilli girintilerde gezdirdim. A, B, C. Bu girintilere harf girintisi deniyor. Bunu bana bir kütüphaneci söylemişti. Daha önce mürekkeple kâğıda basılmış bir sözlüğü, sadece okulun kütüphanesinde elime almıştım. Evde her şey için annemin bilgisayarını kullanıyoruz.

Yiayia bana neden bu sözlüğü göstermemişti? Kelimeleri ne kadar sevdiğimi biliyordu.

O sırada ayakkabımın altında bir çıtırtı duydum. Ayağımı kal- dırınca çatlamış, mavi bir küre gördüm.

Yerden kırık nazar boncuğunu almak üzereyken yiayia aşağıdan seslendi. Öfkeyle söylenen Yunanca kelimeler merdivene çarpıyor, beni olduğum yere çakıyordu.

Nazar boncuğunu sıkıca tutarken tırnaklarımın avucumun içine battığını hissettim.

Elim bomboştu.

Onu düşürmüş müydüm yoksa? Yere bakmaya fırsat bulamadım çünkü anneannem o sırada kapıdan başını uzattı. Beyaz saçlarının çevrelediği yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Yakıcı bir nane şekeri gibi görünüyordu.

Özür dilemeye çalıştım ama beni dinlemedi. Aşağı inip annemi aradı. Korkmuştum. Yiayıyı hiç böyle görmemiştim.

Ama korkumun tek nedeni bu değildi.

Matâkiyi elimden düşürmemiştim. Avucumun içindeyken kendi kendine yok olmuştu.

Böyle mi olmuştu gerçekten? Üzerinde düşündükçe kendimden şüphe etmeye başladım. Hissettiğim şey gerçek olamazdı. Bunu birine söyleyecek olursam bende bir sorun olduğunu düşünebilirdi.

O gece geç saatlerde anneme durumu açıklamaya çalıştım. Başını iki yana salladı.

“Seni oraya bırakmamalıydım.” Hiç beklemediğim sert bir ton vardı sesinde. “Artık evde tek başına kalacak kadar büyüdün.”

Gerçekten böyle düşünüyordu. Yiayıyı bir yıldan uzun süre boyunca hiç görmedim.

Matâkinin elimdeki soğukluğunu, elimin önce maviye, sonra beyaza, sonra siyaha dönüp parladığını, en sonunda nazar boncuğunun toz olup yok olduğunu düşündükçe hâlâ ürperiyorum.